

Słowa kluczowe: bocian biały, naukometria, historia, metody, analiza danych.

Artykuł koncentruje się na przetestowaniu i weryfikacji prognoz dotyczących badań nad bocieniem białym w Polsce, zaproponowanych w publikacji Ptaszyka (1998). Porównano zakres tematyczny prac opublikowanych przed i po 1998 roku oraz sprawdzono trafność ówczesnych przewidywań dotyczących przyszłych kierunków badań. Wykazano znaczący wzrost liczby publikacji nad bocieniem białym z przeciętnie 2,5 pracy rocznie w latach 1876–1997 do 8,8 w ostatnim ćwierćwieczu. Zmiany frekwencji prac w różnych kategoriach tematycznych były statystycznie istotne, zauważalny był wzrost publikacji dotyczących problematyki pokarmu i żerowisk oraz kategorii „inne”, w której obecnie dominowały prace związane z fizjologią, hematologią oraz znaczeniem gniazd bocianich dla innych organizmów. Analiza jakościowa wykazała, że większość obszarów badań zasugerowanych przez Ptaszyka (1998) została zrealizowana, co wskazuje na trafność ówczesnych przewidywań oraz na znaczący postęp w dziedzinie badań nad bocieniem białym w Polsce. Wyniki te świadczą o dynamicznym rozwoju badań w tym obszarze, dotyczącym zarówno nowych metod, jak i zakresu tematycznego. Jednakże szczegółowe spojrzenie na publikowane prace wskazuje na potrzebę ciągłego dostosowywania metodologii i kategorii tematycznych do zmieniających się warunków, wyzwań i możliwości w badaniach ekologicznych. Pomimo dostrzeżonych niedoskonałości dawnych prognoz oraz ogólnie metody *forecastingu* podkreślamy znaczenie retrospektywnych analiz w kontekście prognozowania i planowania przyszłych badań w ekologii i biologii konserwatorskiej. Wskazujemy też, że w przypadku intensywnie badanego gatunku ptaka, jakim niezmiennie pozostaje bocian biały, perspektywa ćwierćwiecza jest wystarczająca, aby ukazać wartość metodologiczną i intelektualną odwagę tworzenia długoterminowych prognoz w ekologicznych badaniach naukowych, niezbędnych przecież do prowadzenia racjonalnej ochrony gatunku.

Key words: white stork, scientometry, history, methods, data analyses.

The article focuses on testing and verifying forecasts related to research on the white stork in Poland, proposed in Ptaszyk's publication (1998). The thematic scope of works published before and after 1998 was compared, and the accuracy of the predictions regarding future research directions was checked. A significant increase in the number of publications on the white stork was demonstrated, from an average of 2.5 papers per year in the years 1876–1997 to 8.8 in the last quarter-century. Changes in the frequency of works in different thematic categories were statistically significant, with an increase in publications on food and foraging issues and the 'other' category, which now predominantly includes works related to physiology, haematology, and the significance of stork nests for other organisms. Qualitative analysis showed that most research areas suggested by Ptaszyk (1998) have been realized, indicating the accuracy of the predictions at the time and significant progress in the field of research on the white stork in Poland. These results testify to the dynamic development of research in this area, both in terms of new methods and thematic scope. However, a detailed look at the published works indicates the need for continuous adaptation of methodology and thematic categories to changing conditions, challenges, and opportunities in ecological research. Despite the recognized imperfections of past forecasts and forecasting methods in general, we emphasize the importance of retrospective analyses in the context of forecasting and planning future research in ecology and conservation biology. We also point out that in the case of an intensively studied bird species such as the white stork, a quarter-century perspective is sufficient to demonstrate the methodological value and intellectual courage of making long-term forecasts in ecological scientific research, which are essential for rational species conservation.